

A qualsevol català de «Barcelona», que ve per primer cop a la Terra Alta, hi ha un conjunt de fets que el sobten deseguida, i el fan adonar de la forta personalitat de la nostra comarca.

Diversos aspectes, com ho poden ésser la varietat del català occidental que parlem, el que es cantin jotes, el nivell de vida relativament baix que dona l'agricultura, la manca d'indústries, li causen d'entrada una impressió xocant respecte a la nostra catalanitat, a poc que la compari amb la manera de viure a la que està acostumat.

I tanmateix, en conèixer una mica la nostra terra, és fàcil d'adonar-se de que la seva catalanitat és tan inqüestionable com peculiar.

I, que ho sigui de peculiar, no ha d'ésser per nosaltres sinó un motiu d'orgull, ben legítim, ho mireu com ho mireu.

Ara bé, ésser conscients d'aquestes diferències, no vol dir tancar-nos en elles, ni acceptar-les sense destriar el que hi ha de bo i de dolent, sense veure'n els avantatges i els inconvenients.

Si la nostra manera d'ésser catalans és potser més arcaica i despreocupada que a les comarques més industrialitzades de la Catalunya Vella, és entre d'altres múltiples causes que no pretenem d'esgotar, degut a la major agressió cultural que aquelles han patit, (pensem només en la immigració que hi ha a qualsevol vila industrial i, la que hi ha als nostres pobles) i el tipus de resposta cultural que s'hi ha donat, a aquesta agressió.

La cultura catalana, de la Renaixença ençà, s'ha vist desplaçada cap als cercles més elevats de la nostra societat, on ha estat assumida, però si això d'una banda ha estat l'ocasió del nostre redreçament, d'altra part ha dut a la identificació del fet normal d'ésser català amb un model elitista, i en certa manera excloent.

El que fa que d'entrada s'accepti la cultura no acadèmica, com ara la nostra, al menys amb escepticisme, el qual però, desapareix rapidament quan aprofundim en la nostra coneixença mútua.

D'altra banda la nostra comarca, en part per la manca d'aquesta cultura acadèmica, hem de reconèixer que culturalment és feble, i està gairebé indefensa davant de la pressió castellanitzadora que sofreix tot Catalunya, d'una manera com fins ara no havia ocorregut, amb mitjans com la ràdio o la televisió que aconsegueixen d'introduir-se dins de les nostres cases, i enfront de la qual no podem aïlladament oferir unes contrapartides culturals prou atractives.

Així mateix tampoc seria viable un catalanisme que es tanqués en un únic model distanciat de les corrents populars i rebutjant qualsevol altra proposta cultural.

Per això, per no trencar amb les arrels els uns, i els altres per poder tirar endavant, ens és imprescindible establir per tots els mitjans possibles un diàleg que ens permeti d'aprofundir els nostres lligams, superant tota estretor de mires, deixant de banda qualsevol interès particular.

Ens hi va en això massa com per a restar-ne indiferents.

Josep-Maria Miquel i Rigualt